

Nr 72.

Ankom till riksdagens kansli den 28 maj 1938 kl. 12 m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändringar i reglementet den 31 december 1919 (nr 878) för statens pensionsanstalt m. m.

I en den 8 april 1938 dagtecknad proposition nr 291, som hänvisats till bankoutskottets handläggning, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad av föredragande departementschefen i propositionen förordats

dels vidtagna ändringar i reglementet den 31 december 1919 (nr 878) för statens pensionsanstalt;

dels utfärda provisoriska pensionsbestämmelser för lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor och högre folkskolor;

dels ock meddela bestämmelser angående förbättring av tjänstepensioner, som beviljats förutvarande övningsskollärare vid högre lärarinneseminarier samt statens folk- och småskoleseminarier ävensom andra förutvarande lärare vid statens småskoleseminarier.

Beträffande motiveringen för det framlagda förslaget får utskottet, i den mån ej redogörelse härför lämnas i det följande, hänvisa till propositionen.

Föredragande *departementschefen* har till en början erinrat, att vid bifall till det i proposition nr 279 till innevarande års riksdag framlagda förslaget angående ändrade pensionsbestämmelser för lärare vid folk- och småskolor m. fl. den nyreglerade lärarpersonalen vid dessa skolor och med denna i lönehänseende jämställda befattningshavargrupper icke längre borde vara underkastade bestämmelserna i statens pensionsanstalts reglemente. Pensionsrätt enligt reglementet borde däremot alltjämt tillkomma dels befattningshavare, som kvarstode på äldre lönestat, dels övningslärare. Beträffande nu anställda vikarier, som enligt gällande bestämmelser vore tillerkända pensionsrätt, borde en övergångsbestämmelse meddelas i pensionsanstaltens reglemente, enligt vilken sådan vikarie, liksom den vid hans frånfälle efterlämnade familjen, skulle, efter prövning av Kungl. Maj:t, kunna tillerkännas pension med tillämpning av de för honom senast gällande pensioneringsbestämmelserna, dock endast under förutsättning att han mera stadigvarande fullgjort vikariatstjänstgöring.

Bihang till riksdagens protokoll 1938. 8 saml. Nr 72—73.

Departementschefen har vidare erinrat, att i proposition nr 290 till innevarande års riksdag föreslagits, att allmänna familjepensionsreglementet skulle träda i kraft för lärare med nyreglerad avlöning vid de allmänna läroverken, folk- och småskoleseminarierna, högre lärarinneseminariet samt de tekniska läroverken, ävensom för vissa befattningshavare vid skolöverstyrelsen, tekniska gymnasiet i Göteborg, Chalmers tekniska högskola, gymnastiska centralinstitutet, statens pensionsanstalt och lantbrukshögskolan. Härav påkallades ändringar i pensionsanstaltens reglemente.

De befattningshavare, som med nyreglerad avlöning erhöle anställning vid statens dövstumskolor eller skyddshem, komme att bliva underkastade civila tjänstepensionsreglementets och allmänna familjepensionsreglementets bestämmelser och skulle ej längre tillhöra statens pensionsanstalt. Befattningshavare vid dövstumskola, som uppfördes å indragingsstat hos nuvarande huvudman, borde dock bibehållas vid sin pensionsrätt hos anstalten.

Genom proposition nr 230 hade för årets riksdag framlagts förslag angående lönerreglering från och med den 1 januari 1939 för lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor och högre folkskolor. Förslaget grundade sig på det för allmänna civilförvaltningen och kommunikationsverken nu gällande lönesystemet och hade utformats i anslutning till de principer, som tillämpats vid de av 1937 års riksdag beslutade lönerregleringarna för lärare vid folk- och småskolor och för lärare vid de statliga undervisningsanstalterna. I samband med lönerregleringen borde även en pensionsreglering komma till stånd. Emellertid förutsatte en definitiv reglering av ifrågavarande lärares pensionsförhållanden närmare utredning av åtskilliga hithörande spörsmål och departementschefen vore därför ej beredd att nu framlägga slutligt förslag i ämnet. Riksdagens bemyndigande för Kungl. Maj:t syntes i stället böra inhämtas att meddela de provisoriska pensionsbestämmelser, som erfordrades vid lönerregleringens ikraftträdande. Dessa bestämmelser avsåge väsentligen fastställandet av vederbörliga pensionsunderlag. Därjämte erfordrades, bland annat, vissa särbestämmelser för övningslärarna. Föreskrifterna borde givetvis anknyta till de statliga pensionsreglementenas stadganden samt till de särskilda föreskrifter som gällde för lärare vid statens undervisningsväsende.

Spörsmålet om en avvägning av rektors pensionsförmåner med hänsyn till det utöver lärarlönen utgående arvodet syntes böra göras till föremål för närmare utredning.

Departementschefen har slutligen erinrat, att Kungl. Maj:t i förenämnda proposition nr 279 framlagt förslag om förbättring av tjänstepensioner, som beviljats förutvarande lärare vid folk- och småskolor m. fl. Förslaget innebure, att de före år 1938 avgångna folk- och småskollärarna skulle komma i åtnjutande av förhöjning II enligt kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280) med bestämmelser om ny pension för vissa pensionerade f. d. befattningsha-

vare i statens tjänst m. fl. pensionärer. Motsvarande förmån borde enligt departementschefens mening tillkomma jämväl förutvarande övningsskollärare vid högre lärarinneseminariet samt statens folk- och småskoleseminarier ävensom andra förutvarande lärare vid statens småskoleseminarier. Då tvekan kunde hysas, huruvida sådan förmån finge utgå enligt gällande bestämmelser, förordade departementschefen, att riksdagens beslut i ämnet inhämtades.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts ifrågasvarande förslag, hemställer, *Utskottet.*

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

Stockholm den 28 maj 1938.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar Åkerberg, Holmström, Danielsson*, Sundvik, von Horn, Bodin i Visby och Leander;

från andra kammaren: herrar Holmgren, Lovén, Andersson i Falkenberg, K. A. Westman, Osberg, Svedman*, Eriksson i Sandby* och Sundström i Vikmanshyttan*.

---

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

